

Hambrouck krijgt gezicht

Dominee Hambrouck neemt afscheid van zijn dochters in Fort Zeelandia. Een schilderij van J.W. Pieneman uit 1810. FOTO RIJKSMUSEUM AMSTERDAM

Jacques Moerman bij een schilderij in Taiwan waarop een zelfde beeltenis van Hambrouck te zien is. FOTO AD

Historici moeten objectief zijn, maar mogen ook gefascineerd raken. Dat gebeurde met Jacques Moerman toen hij dominee Antonius Hambrouck 'ontmoette', een predikant uit Schipluiden die op Formosa zendeling en politicus was. En er in 1661 werd onthoofd.

RIEN VAN DEN ANKER

De in Rotterdam geboren Antonius Hambrouck was van 1632 tot 1647 dominee in Schipluiden. Daarna

vertrok hij met zijn gezin naar Formosa, het huidige Taiwan. Na jaren daar te hebben gewerkt werd hij door de Chinese bezetter vermoord, onthoofd.

In de negentiende eeuw werd hij een nationale held, er verschenen boeken, een toneelstuk was een immens succes. In het Rijksmuseum Amsterdam hangt een schilderij met zijn verhaal, in een bronzen beeldengroep in de St. Laurenskerk in Rotterdam wordt hij herdacht. „Taiwan toont hem in ten minste drie musea. In Schipluiden staat zijn naam alleen op het predikantenbord in de Dorpskerk.”

Volgens historicus Moerman was zijn 'historische vriend' een protestants, rechtzinnig type, die Gods woord zeer serieus nam. Orthodox maar ook weer niet behoudend en honkvast. Een avonturier die tegelijkertijd burgerlijk was. „Hoe kan het anders zijn dat hij, met een gezin met kleine kinderen, toch mee ging met admiraal Tromp op een gevaarlijke zeeoperatie. Onverantwoord zou je zeggen, maar hij ging toch.”

Aardse

Moerman beschrijft Hambrouck als religieus maar wel gehecht aan het aardse. De man vond bezit belangrijk, hield van het goede leven en een hoog inkomen was voor hem belangrijk. „Hij lag geregeld in de clinch met zijn opdrachtgevers als hij weer meer geld wilde hebben omdat hij vond dat hij te weinig salaris had. Geld was volgens mij ook een reden waarom hij graag naar Formosa wilde.”

Aan de andere kant was Hambrouck heel sociaal. Toen de kasteelheer annex ambachtsheer (een soort burgemeester) in Schipluiden in de boeken van de

diaconie wilde snuffelen, kwam hij op voor de arme gelovigen voor wie dat geld bestemd was; op Formosa bemiddelde hij bij sociale onrust, organiseerde hulpacties bij overstromingen en aardbevingen. „Maar toen hij in Formosa werd gearresteerd zei hij zijn bewaker zich ernstig zorgen te maken over zijn meubilair en zijn waardevolle spullen.”

Als dominee was hij soms het toppunt van kleinburgerlijkheid. Hij kapittelde zijn gelovigen als ze zich hadden overgegeven aan overspel, seks voor het huwelijk of drankgebruik. Mogelijk katholiek gedrag of dansen tijdens een feest konden bij hem ook niet door de beugel. "Maar na een openbare schuldbelijdenis was het voor hem over."

Grote schulden

Was hij ook een boef, mogelijk een aardige? Moerman schudt het hoofd, nee zeker niet. „Ook dat verhaal dat hij Schipluiden met grote schulden in allerijl verliet moet je milder bekijken. Het was toen niet ongebruikelijk dat je bepaalde rekeningen pas na maanden betaalde, boeren en tuinders konden vaak ook niet anders. Pas bij de oogst kwam er geld. Tussen het verzoek om naar Formosa te gaan en het vertrek zat minder dan drie weken. Omdat er plotseling plaats was op een van de VOC-schepen die ongeregeld richting het oosten gingen. Alles moest overhaast worden geregeld.”

Koopman

In het verre Formosa was Hambrouck echt op zijn stek. Op de eerste plaats dominee maar ook koopman en eigenlijk later politicus. Binnen de VOC-wereld lagen handel, zending, maatschappelijk werk en politiek in elkaars verlengde. Daardoor was Hambrouck tot zijn genoegen ook

een erkend gezagsdrager. „Al bleef de belangrijkste rol het maken van bekeerlingen. De lijsten met geregistreerde bekeerlingen werden geregeld naar de classis in Nederland gestuurd."

Volgens Moerman, die Hambrouck in Schipluiden weer zichtbaar wil maken met een kunstzinnige ereplaquette in de Dorpskerk, bestaat geschiedenis in de eerste plaats uit personen, minder uit dingen. „Door me te richten op personen geef ik de geschiedenis een gezicht", zegt hij. Hambroucks levensverhaal geeft dan ook een compleet tijdsbeeld weer." Het idee is om een zelfde herinnering als in Schipluiden in een Presbyteriaanse kerk in Madou, Hambroucks standplaats op Formosa, te plaatsen.

Geld storten kan via de Historische Vereniging Oud-Schipluiden:
NL30RABO0358261546 o.v.v.
Project Hambrouck. Voor meer informatie:

historischeverenigingoud-
schipluiden.nl.